

1979 ARAŞÇIMLERİ VE MİLLETVEKİLİ ADAYI SELAHATTİN ACAR'IN UYGULADIĞI PROPAGANDA YÖNTEMİ*

Menderes AKDAĞ**

Öz

1979 yılında yapılan önseçimler Türk siyasi tarihinde oldukça önemli yer tutar. Adalet Partisi (AP) Meclis'teki beş boş sandalye için yapılan seçimde beş milletvekilliğin tamamını kazanır. Seçimden sonra mevcut Ecevit Hükümeti görevinden istifa eder. Onun yerine AP azınlık hükümeti kurulur. Bu hükümet döneminde ise 12 Eylül 1980 askeri darbesi olur. 1979 araseçimlerinde ilkokul mezunu Selahattin Acar, sıra dışı propaganda tekniği ile dikkati çeker. Acar, Adalet Partisi içinde yapılan önseçimlerde üniversite mezunu ve parti ileri gelenleri tarafından desteklenen pek çok rakibini saf dışı bırakır. Asıl seçimlerde ise Aydın ilinde Adalet Partisi'ne partinin tarihindeki en yüksek oyunu kazandırır. Bu tip nedenlerle Selahattin Acar'ın propaganda tekniklerini incelemek yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Adalet Partisi, Selahattin Acar, Propaganda, 1979 Araseçimi, Cumhuriyet Halk Partisi.

1979 INTERMEDIATE SELECTION AND PROPAGANDA METHOD OF DEPUTY CANDIDATE SELAHATTIN ACAR

Abstract

Interval election made in 1979 has a very important place in Turkish political history. In the election for the five vacant seats in Turkish Grand Assembly, five Justice Party won. After the election, the current Ecevit Government resigned from his post. Instead, the Justice Party minority government was established. This was the military coup of September 12, 1980 during the government period. In 1979, Selahattin Acar, a member of parliamentary candidate from the Justice Party, caught attention with his extraordinary propaganda technique. Acar himself is a primary school graduate. In the pre-elections held within the party, many of his rivalry, which were supported by university graduates and party leaders, were eliminated thanks to him. In the main elections, Aydın province won the highest vote in the history of the Justice Party. For this reason, it would be useful to examine Selahattin Acar's propaganda techniques.

Keywords: Justice Party, Selahattin Acar, Propaganda, Interval Election, 1979' Interval Election, Republican People's Party.

* Bu makale, 2018 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü'nde kabul edilen "Türkiye'de Koalisyonlar Döneminde Siyasi Algı ve Propaganda (1970-1980)" isimli doktora tezinden üretilmiştir.

** Dr. (menderese@hotmai.com).

Giriş

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde 1970-1980 arası dönem dikkat çekici bir öneme haizdir. Bu dönem Soğuk Savaş yıllarıdır. Türkiye’de ise sol düşüncenin gittikçe güçlendiği bir süreçtir. Siyasi istikrarsızlık, sokak hareketleri ve anarşi dönemin en belirgin özelliğidir. Kıbrıs müdahalesi ve bu müdahalenin ardından gelen ambargo aynı süreçte cereyan eder. 12 Mart Muhtırası ile başlayan dönem, 12 Eylül 1980 Darbesi ile son bulur.

Adalet Partisi (AP) iktidarında verilen 12 Mart Muhtırası anarşiyi önleyemez aksine siyasi istikrarsızlığın önünü açar. Muhtıra sonrası Nihat Erim, Ferit Melen, Naim Talu önderliğinde kabineler kurulur. Adalet Partisi, parçalanır. Bu partiden kopan kimi siyasetçiler Demokratik Parti’yi kurar. Bu partinin en büyük iddiası Demokrat Parti’nin devamı olduğudur.¹ Bu iddia, AP’yi derinden sarsabilir ve bu partinin ciddi oy kaybına sebep olabilirdi. Çünkü AP kendisini muhafazakâr, bir merkez sağ partisi ve Demokrat Parti’nin devamı olarak nitelendirmektedir. Öte yandan AP’nin oy tabanına hitap eden, onunla rekabet halinde olan başka partilerde siyasi arenada belirmeye ve güçlenmeye başlamıştır. Bunlardan biri milliyetçi kesimlere hitap eden Alpaslan Türkeş liderliğindeki Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) ile muhafazakar oylara göz diken Necmettin Erbakan liderliğindeki Milli Selamet Partisi (MSP)’dir. Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)’nde ise lider değişikliği olur. İsmet İnönü, CHP’deki genel başkanlık görevinden çekilirken Bülent Ecevit genel başkanlık koltuğuna oturur.

1973 seçimlerinde CHP birinci parti olur. Seçim sonunda kurulan MSP ile CHP koalisyonu uzun sürmez. Kıbrıs müdahalesi sonrası popülaritesi artan Ecevit’in erken seçim ümidini AP, MSP, MHP ve Cumhuriyetçi Güven Partisi (CGP) tarafından kurulan Milliyetçi Cephe (MC) hükümeti boşa çıkarır. 1977 seçimlerinde ise CHP, tarihinin en büyük oyunu alarak birinci parti olur.² Ancak % 41,4 oranındaki oy, seçim sistemi nedeniyle tek başına iktidar olmaya yetmez. Ecevit, hükümet kurmayı başaramaz. İkinci MC hükümeti kurulur. Bu hükümet görevine devam ederken CHP lideri Bülent Ecevit, AP’li kimi vekillerle Güneş Motel’de görüşmeler yapar. Sonrasında AP’den istifa eden 11 vekilin desteğiyle MC hükümeti düşürülür.³ Bu vekillere bakanlık verilmek suretiyle CHP lideri Bülent Ecevit tarafından hükümet kurulur. Bu hükümet döneminde anarşi aratarak devam eder. Ekonomik sorunlar halkı sıkıntıya sokar. Hükümet üyesi kimi bakanların adının karıştığı yolsuzluk iddiaları rahatsızlığa yol açar. Ecevit hükümeti henüz iki yılını doldurmadan Meclis’te değişik nedenlerle boşalan

1 Sedef Bulut, *Muhtıra Sonrası Demokratikleşme Hareketine Örnek Model Olarak 1973 Genel Seçimleri*, Berikan Yayınları, Ankara, 2007, s.156.

2 https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/secim_sorgu.secimdeki_partiler?p_secim_yili=1977 Erişim Tarihi: 05.04.2017.

3 Cüneyt Arcaayürek, (1985), *Demokrasinin Son Baharı: 1977-1978*, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1985, s.239-243.

sandalyeler için araseçim yapma zorunluluğu ortaya çıkar. 14 Ekim 1979'da yapılan araseçimleri CHP kaybeder. Söz konusu araseçimde AP'nin birinci parti olacağı varsayımıyla CHP listesinden aday olmak isteyen kişi sayısının sınırlı kaldığı görülür. Pek çok kimse seçim kaybetmiş kişi durumuna düşmemek için CHP'den aday olmak istemez.⁴ AP'de aday zenginliği yaşanır ve aday adayları kendi arasında yoğun bir mücadeleye girer.

1979 araseçimlerinin yapıldığı illerden bir tanesi Aydın'dır. Bu ilde AP milletvekili aday adaylarından Selahattin Acar başvurduğu sıra dışı propaganda yöntemleri nedeniyle hem seçmenin hem de basın dikkatini çeker. Başlangıçta kendisine hiçbir şans verilmeyen Acar, önseçimlerde rakiplerine büyük bir fark atar. Seçimlerde ise partisine Aydın ilinde tarihinin en büyük oy oranını kazandırır. Bu makalede 1979 araseçimleri temelinde Selahattin Acar'ın uyguladığı propaganda yöntemleri değerlendirilmektedir. Değerlendirmede dönemin gazetelerinden yararlanılmıştır. Döneme şahitlik etmiş kimi politikacılarla yapılan sözlü tarih çalışmalarından elde edilen sonuçlar değerlendirilmiştir. Sözlü tarih çalışması yaptığımız kişiler arasında Acar'ın oğlu Mustafa Acar ve 1979 araseçimlerinde Acar'ın parti içi rakibi AP Eski Aydın İl Başkanı Deniz Atay da vardır. CHP'den o dönemde Aydın belediye başkanlığı yapmış olan Muhterem Ağababaoğlu gibi pek çok kişinin de görüşüne başvurulmuştur. Onların dile getirdikleri konular karşılaştırılmıştır.

1. 1979 Araseçimleri

CHP lideri Bülent Ecevit, 42. Cumhuriyet hükümetini 5 Ocak 1978 tarihinde kurar. Bu hükümet 12 Kasım 1979 yılına kadar görev yapar. Ecevit hükümeti döneminde ülke içinde şiddet olayları her gün artarak devam eder. Bazı sansasyonel eylemler ve cinayetler görülür. Eski Başbakanlardan Nihat Erim, DİSK eski Başkanı Kemal Türker, Gümrük ve Tekel eski Bakanı Gün Sazak, Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul gibi isimlerin katledilmesi bu eylemlerden birkaçıdır. Suikastlar, hâkim ve savcılara oradan öğretim görevlilerine kadar uzanır.⁵ Milliyet gazetesi yazarı Abdi İpekçi'nin öldürülmesi ise kendisi de gazeteci olan Bülent Ecevit'in saygınlığını ciddi anlamda sarsar.⁶ Suikastlar amacına ulaşır. Sol hareketile komünizm karşıtlığı üzerinden şekillenen sağ düşünce arasında şiddet gittikçe artar. Siyasi şiddet ve terör yaygınlaşır ve kitlesel hale gelir.⁷ 22 Aralık 1978'de cereyan eden Maraş Olayları şiddetin boyutunu gözler önüne serer. Olaylar sırasında 109 kişi hayatı kaybeder. 500

4 Muhterem Ağababaoğlu, 1945-Aydın Doğumlu, Eski CHP Aydın Merkez İlçe Başkanı, Eski Aydın Belediye Başkanı, Görüşme Tarihi ve Yeri: 2.11.2016 -İzmir -Hatay kafede.

5 Hikmet Özdemir, "Siyasal Tarih, 1960-1980", Türkiye Tarihi 4, Çağdaş Türkiye 1908-1980 (Mete Tunçay, Cemil Koçak, Hikmet Özdemir, Korkut Boratav, Selahattin Hilav, Murat Katoğlu, Ayla Ödekan), Cem Yayınevi, İstanbul, 1992, s. 248.

6 Feroz Ahmad, (2007), *Demokrasi Sürecinde Türkiye 1945-1980*, Hil Yayınları, İstanbul, 2007, s. 203.

7 Bora Tanıl - Kemal Can, *Devlet, Ocak, Dergâh 12 Eylül'den 1990'lara Ülkücü Hareket*, İstanbul, İletişim Yayınları, İstanbul, 2000, s.88.

civarında ev ve işyeri kullanılmayacak şekilde tahrip edilir.⁸ Bu ve buna benzer olaylar insanların devlete olan güvenini sarsar. Siyaset kurumunu yıpratır. Askeri müdahalenin önünü açar ve onu meşrulaştırır. Bu dönemde Anayasa Mahkemesi'nin bombalanması, Ankara'da genç bir doçentin katledilmesi sonucu ordu içinden siyasilere yönelik sesler yükselmeye başlar. Asker olaylardan Ecevit hükümetini sorumlu tutar. Genel Kurmay Başkanı Kenan Evren, hükümetten kesin ve hızlı önlemler almasını ister.⁹ Gelişmeleri 12 Eylül darbesinin ilk ayak sesleri biçiminde değerlendirmek mümkündür.¹⁰ Evren, bundan sonra sıklıkla gazetelere demeç verir. Bir demecinde: "Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyeti hiçbir güç yıkamaz." der.¹¹ Ecevit, "ordu ile hükümet arasında bir sorun yok" şeklinde bir açıklama yapmak zorunda kalır. Yüksek Askeri Şura (YAŞ) toplanır. Toplantı öncesinde Ecevit "ordumuzun demokrasiye bağlılığı güven kaynağımızdır" biçiminde demeç verir. CHP, olanlardan AP'yi ve Süleyman Demirel'i sorumlu tutar. CHP Genel Sekreter Yardımcısı Uğur Alacakaptan'a göre Demirel orduyu siyasete sokmak istemektedir.¹² Ecevit ise Demirel'i orduyu hükümete karşı kışkırtmakla suçlar: "Gençler beraber okumaya başladılar. Okullara barış tohumu ektik. Umutlarını CHP'nin bölünmesine bağlamışlar. Daha önce toplanamayan MGK'yı (Milli Güvenlik Kurulu) biz yasa gereği her ay topluyoruz. Askerin tavsiyelerini orada dinliyoruz. Kışkırtma yapanların hevesleri kursaklarında kalacaktır."¹³ Ecevit'in açıklamalarına rağmen Evren, "olaylar önlemediği takdirde ordu göreve hazırdır" der. Evren'e göre Türk Silahlı Kuvvetleri gözü dönmüş bir avuç insanın yurdumuzu bölmesine asla müsaade etmeyecektir.¹⁴ Ecevit hükümeti hızla yıpranır. Gazeteci Güngör Mengi açıklamasında "ordu doktor gibidir ne Allah muhtaç etsin ne de varlığını eksik etsin" diyerek köşesinden darbeye yeşil ışık yakar.¹⁵ Bütün bunların sonucunda siyasette istikrarı sağlayacak, ülkedeki şiddeti sonlandıracak bir üst yapının olaya müdahale etmesinin yolu açılır.¹⁶

1979 yılı araseçimlerine gidilen süreçte ülke içinde hayat pahalılığı, karaborsa, yokluk ve şiddet olayları Ecevit Hükümeti iyice yıpratır. Dünya petrol krizi, ambargo ve Türkiye'de akaryakıt kuyrukları insanları bezdirir. 14 Ekim 1979'da Senato ile Meclisteki boş 5 üyelik için seçimler yapılır. Milletvekilliği seçimlerinde AP: %54,05, CHP:29,33, MSP:7,42, MHP:5,36 oranında oy alırken Senato seçimlerinde bu oranlar AP:%46,8, CHP:29,1, MSP:9,7, MHP:6,1 şeklinde gerçekleşir.¹⁷ Seçim sonrasında, Bülent Ecevit iktidardan ayrılır, yerine Süleyman Demirel azınlık hükümeti kurar. Azınlık hükümeti döneminde şiddet devam

8 Cumhuriyet, 25-27 Aralık 1978.

9 Yeni Asır, 12 Temmuz 1978.

10 Yeni Asır, 12 Temmuz 1978.

11 Yeni Asır, 26 Ağustos 1978.

12 Yeni Asır, 9 Ağustos 1978.

13 Yeni Asır, 2 Temmuz 1978.

14 Yeni Asır, 11 Haziran 1978.

15 Yeni Asır, 12 Haziran 1978.

16 Ergun Aydınoglu, *Türk Solu (1960-1980)*, Versus Yayınları, İstanbul, 2008, s.400.

17 Milliyet, 15 Ekim 1979.

eder. Esat Kıratlıoğlu'na göre ordu ihtilal için uygun ortam oluşması için olaylara pek müdahale etmemektedir.¹⁸ Bu iddiayı ispatlamak güç olsa da şiddet Ecevit hükümetinin sonunu getirdiği gibi Demirel Hükümeti'nin de sonunu hazırlar. Demirel, "Türkiye Takrir-i Sükûn dönemine dönemez ve bu iş askeri mülahazalarla çözülemez" demesine rağmen 12 Eylül 1980 askeri bir müdahalenin önüne geçilemez. Darbe sonrasında tüm siyasi partiler kapatılır.¹⁹ İhtilal öncesinde 24 Ocak 1980 kararları alınarak Türk Ekonomisi liberalleştirilir. TBMM Eski Başkanı ve dönemin Maliye Bakanı İsmet Sezgin, 24 Ocak Kararlarının alınmasından ordunun memnun olduğunu belirtir. Söz konusu kararların alınmasında etkili olan teknokratlardan Turgut Özal'ın, askeri müdahale sonrasında siyasete girmesine izin verilir. İsmet Sezgin ise ihtilal sonrasında tutuklanmaz.²⁰

Resim 1: Ordunun Erken Ültimatomu (Yeni Asır, 28 Ağustos 1978)

2. Niçin Selahattin Acar Propagandası?

Genel Seçimler 1977 yılında yapılır. Ancak ölümlerle birlikte parlamentoda beş sandalye boşalır. CHP Muğla Vekili Hasan Fehmi İter, AP Aydın Vekili Adnan Menderes'in oğlu Mutlu Menderes'in ani ölümleri buna örnektir. Boşalan sandalyeler için seçim yapılması zorunludur. Seçimler 1979 yılının Ekim ayında yapılır. Senato'nun da 1/3'ünün yenilenmesi gerekmektedir. Her iki seçim için aynı gün iki sandık konur. Seçim sonrası AP 50 senatörlüğün 33 tanesini, 5 vekilliğin 5'ini de alır. Bunun üzerine Ecevit, "Bu millet bana olan güvenini geri çekmiştir" diyerek hükümetten istifa eder²¹ 1979 araseçim sonuçları hükümet değişikliğine yol açması açısından önemlidir.

18 Dr. Esat Kıratlıoğlu, 1930-Nevşehir doğumlu, Eski AP ve DYP (Doğru Yol Partisi) milletvekili, Genel Başkan Yardımcısı, Devlet ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, Görüşme Tarihi ve Yeri: 02.07.2016-Ankara-Kendi evinde.

19 Arcayürek Cüneyt, (1986), Demokrasi Dur, Bilgi Yayınevi, Ankara, s.84.

20 İsmet Sezgin, Eski AP Genel Başkan Yardımcısı, Eski TBMM Başkanı, Başbakan Yardımcısı, Maliye Bakanı, İçişleri Bakanı, Gençlik ve Spor Bakanı, Eski Aydın Belediye Başkanı, Eski Aydın Milletvekili, Görüşme Tarihi ve Yeri: 22.03.2016, Salı, Ankara'da evinde.

21 Dr. Esat Kıratlıoğlu, Görüşme Tarihi ve Yeri: 02.07.2016-Ankara-Kendi evinde.

Propaganda tekniği ile propaganda araçları birbirinden farklı anlam içerir. TV, internet, sinema, basın, radyo vb. unsurlar propaganda araçlarıdır. Propaganda tekniği daha çok yöntem meselesidir. Propaganda araçlarını etkili kullanmak da bir propaganda tekniğidir. 1979 Araseçimlerinde ilkökul mezunu bir kişinin hiçbir medya (propaganda) aracı kullanmadan kendine özgü propaganda tekniğiyle AP içinden ön seçimlerle sıyrılıp aday olması ve milletvekili olarak büyük bir oyla seçilmesi üzerinde durulması gerekmektedir. Bu milletvekili adayı Selahattin Acar'dır. Kendisi Aydın'dan adaylığını koyar. Selahattin Acar'ın aday adaylığı ve adaylığı süresince yaptıkları basında yer alır. Ancak nüfusunun büyük çoğunluğunun köylerde yaşadığı ve okuma-yazma oranlarının düşük olduğu bir ilde bu kişinin vekil seçilmiş olması propaganda araçlarının tamamını etkili kullanmasıyla açıklanamaz. Acar, 1979'da köy köy dolaşarak yüz yüze etkili propaganda teknikleri kullanarak vekil olur. Selahattin Acar'ın oğlu Mustafa Acar, AP'de önseçim olmasaydı babasının vekil seçilmesinin mümkün olmayacağını söylemektedir. Ona göre parti il başkanı dururken babasının listeye konması mümkün değildir.²² Nitekim dönemin AP Aydın İl Başkanı Deniz Atay bu hususta kendisine fazla güvendiği kendi ifadelerinden anlaşılmaktadır. Atay'ın anlatımına göre o, aday olmak için Demirel'den izin ister. Demirel, kendisine "istersen seni kontenjan adayı olarak hemen ilan edelim" der. Atay, "Parti içinde dedikodu istemem. AP'nin önseçim geleneğini bozmak istemem." şeklinde cevap verir. Atay, sadece AP Aydın il başkanı değil referansları güçlü bir kimsedir. Kendisi mühendistir ve varlıklı bir ailenin üyesidir. Baba M. Sadık Atay aynı zamanda İstiklal Savaşı'nda yararlılık gösterir. Kendisine verilen İstiklal Madalyası'nı "Ben madalya için savaşmadım" diyerek reddeder. 1970'lerde Aydın ve çevresinde yaşayanların pek çoğu bu durumu bilmektedir.²³ Dönemin AP Aydın İl Yönetim Kurulu, Atay'ı destekler. Sadece il yönetim kurulu değil AP'nin ağır toptarından İsmet Sezgin de Atay'ın arkasındadır.²⁴ Atay'ın Mutlu Menderes ve Aydın Menderes'le iyi ilişkileri vardır. Bunlar seçimi etkileyecek

Resim 2: Ara Seçime Doğru
(Yeni Asır, 5 Haziran 1978)

- 22 Mustafa Acar, 1963-Aydın-Doğumlu. DYP Aydın Nazilli İlçe Başkanı - DP Nazilli Belediye başkan Adayı - Milletvekili Selahattin Acar'ın oğlu. Görüşme Tarihi ve Yeri: 15.10.2016-Aydın Nazilli kendi dükkanında.
- 23 Deniz Atay, 1944/Aydın, İnşaat Mühendisi-AP Aydın Eski İl Başkanı-AP Eski Aydın Merkez İlçe Başkanı-DYP Eski Aydın İl Başkanı, Görüşme Tarihi ve Yeri: 13.02.2016/Efeler-Aydın kendi işyerinde. (Deniz Atay, babasının vefatından yıllar sonra babamın hatırası diye İstiklal Madalyasını devletten talep eder. Günün Cumhurbaşkanı Abdullah Gül beraatıyla madalya kendisine verilir.)
- 24 Nizamettin Sarıbaş,1945/Aydın İnşaat Yüksek Mühendisi/ AP Aydın-Çine İlçe Yönetim Kurulu Üyesi/Adalet Partisi Aydın Eski İl Başkanı/ DP Eski Genel Sekreteri. Görüşme Tarihi ve Yeri: 13.03.2016- Aydın Merkez, Efeler Kendi ofisinde.

unsurlardır. Menderes ailesinin Aydın halkında bir kıymeti söz konusudur. Buna rağmen Atay, işi şansa bırakmadığını ön seçim sürecinde çok çalıştığını söyler ve şunları ilave eder: “Ben sokaklarda gezmeyi severdim. Babam sekiz yaşında vefat etmişti. Aile sorumluluğunu erken üstlenmişim. Bu nedenle girişkendim. 1979'daki araseçimde adaylığım döneminde Aydın'da gitmediğim köy neredeyse kalmamıştı.”

Sadık Atay, milletvekili aday olmak için AP il başkanlığı görevinden istifa eder. Önseçimler öncesi Atay en güçlü adaydır. O, kendisinin il başkanlığı görevinden dolayı partinin tüm Aydın delegelerini tanıdığını söyler. AP'nin milletvekili aday bu delegelerin vereceği oylarla belirlenecektir. Önseçimlerde Aydın ili üç bölgeye ayrılır. Bu üç bölge Nazilli, Aydın Merkez, Söke'dir. Atay, Aydın Merkez'in, İsmet Bakan Söke'nin, Selahattin Acar ise Nazilli'nin aday olarak ön plana çıkar. Atay'ın memleketi Aydın Merkez, Acar'ın Nazilli, Bakan'ın ise Söke'dir. Adaylar kendi memleketlerinde ikamet etmektedir. Acar, önseçimde Aydın Merkez'de Atay'dan daha fazla oy alır. En fazla delege sayısı Aydın Merkez'dedir. Acar ise bir gazeteye verdiği demeçte “En büyük rakibim İsmet Bakan” şeklinde konuşur.²⁵ Aday adayı Bakan'ı AP Genel Sekreteri ve Eski Ulaştırma Bakanı Aydın'lı Nahit Menteşe desteklemektedir.²⁶ Önseçimler için AP'li Aydın'lı senatörler ve vekiller İskender Cenap Ege, Metin Taş, Behiç Tozkoparan Aydın'a gelir. Sökeli İsmet Bakan lehinde kulis yaparlar.²⁷ Bütün bunlardan dolayı başlangıçta pek seçilme imkânı bulunmayan Acar'ın hâkim gözetiminde yapılan önseçimden sıyrılması ve ardından %59 oyla milletvekili seçilmesi propaganda tekniği ile açıklanabilir. Mehmet Aydınoglu, Acar'ın böylesine bir oyla seçilmesinin o gün pek çok kişiyi şaşırttığını ifade etmektedir.²⁸

Aradan geçen 40 yıla rağmen ve Selahattin Acar'ın sadece 11 ay vekillik yapmasına ve 12 Eylül'den kısa bir süre sonra vefat etmesine rağmen, sözlü tarih çalışması yaptığımız İsmet Sezgin, Nahit Menteşe, Esat Kıratlıoğlu tarafından ismi anında hatırlanmıştır. O günkü AP il yönetiminde görev almış Nizamettin Sarıbaş, Mehmet Aydınoglu gibi kişiler tarafından da onun hatıratı daha dünmüş gibi anlatıldı. Nazilli'nin köylerinde yapılan alan çalışmasında ise yaş 65'in üzerinde bulunan herkes geçmiş dönemden pek vekil ismi söyleyemediği halde Acar'ın ismini ve yaptıklarını hatırladılar. Hatta Selahattin Acar'ın oğlu Mustafa Acar 2014 Yerel Seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi'nden (AKP) Nazilli Belediyesi başkan aday olur. 27 bin oy alır. Bu yaklaşık %30'luk oydur. Mustafa Acar babasının kendisine bıraktığı ismin bunda etkisi olduğunu söyler.²⁹ Kendisi için yaptırdığı seçim şarkısında da babasına sıklıkla gönderme yapar.³⁰

25 Ekspres (Gazete), 18 Ağustos 1979.

26 Nizamettin Sarıbaş, Görüşme Tarihi ve Yeri: 13.03.2016- Aydın merkez, Efeler Kendi ofisinde.

27 Hürriyet, 3 Eylül 1979.

28 Mehmet Aydınoglu, 1947/Aydın AP Eski Aydın Gençlik Kolları üyesi- Aydın Merkez İlçe İdare Kurulu Üyesi- Aydın İl Yönetim Kurulu Üyesi - İl Başkan Yardımcısı- Görüşme Tarihi ve Yeri: 28.02.2016- Aydın Büyükşehir Belediyesi Turistik Park'ta.

29 Mustafa Acar. Görüşme Tarihi ve Yeri: 15.10.2016-Aydın Nazilli kendi dükkânında.

30 <https://www.youtube.com/watch?v=2otDtdQnCY> Erişim Tarihi: 22.11.2016.

Hatta pek çok rakip aday Mustafa Acar'ın babası Selahattin Acar'ın adını kampanyalarında minnetle anar.³¹ Mustafa Acar'ın rakibi olarak MHP'den Belediye Başkanı seçilen Haluk Ilıcak döneminde ise Selahattin Acar'ın adı Nazilli'de belediyece yapılan nikâh ve düğün salonuna verilir.³²

3. Selahattin Acar Kimdir?

Selahattin Acar, 1946 Aydın Nazilli Dualar köyü doğumludur. Çiftçidir. Babası askere alındıktan tam 9 yıl sonra evine dönebilmiştir. Selahattin Bey, Kurtuluş Savaşı gazisi babasını küçük yaşta kaybeder.³³ 13 yaşında öksüz kalır. Köy yerinde 15'inde evlendirilir. 20'sinde askere gider. Askerden sonra sosyal bir insan olur. İnsanlara kendini sevdiren. Hem sporla hem cemiyet işleriyle uğraşır. 1969'dan AP listesinden ilk kez köy ihtiyar heyeti birinci azası seçilir.³⁴ Köydeki işlerini ve çiftçiliği asla bırakmayan Acar sonraları ailesiyle birlikte köyünün bağlı olduğu Nazilli ilçesine göç eder. Burada iki tane minibüs alarak onları işletmeye başlar. İlkokul mezunu, çiftçi bir adam pek çok kulüp, dernek, birlik ve odada önemli görevler üstlenir. Cüssesi ve gücü kuvvetiyle tanınan Acar, insanlığı ve yardımseverliğiyle ön plana çıkmaya başlar. 1979 yılı milletvekili seçilene dek Acar şu görevlerde bulunur: Tariş Nazilli Yönetim Kurulu Üyeliği, Tariş Genel Kurul Deleğeliği, Nazilli Ziraat Odası Başkanlığı, AP Nazilli İlçe Yönetim Kurulu Üyeliği, Nazilli Pamuk Spor Kulüp Başkanlığı, Sümer Spor Kulüp Başkanlığı, Nazilli Şoförler Odası Başkanlığı. Bunların dışında Acar, Nazilli Emniyet Yaşatma Derneği Başkanlığı, Nazilli Öğretmen Lisesi Koruma Derneği Başkanlığı, Nazilli Eğitim Enstitüsü Koruma Derneği Başkanlığı, İl Genel Meclis Üyesi, İl Daimi Encümen Azalığı, Aydın Spor Yönetim Kurulu Üyeliği.³⁵

Resim 3: Selahattin Acar
(Ekspres, 4 Eylül 1979)

Selahattin Acar zeki bir insandır ve feraset sahibidir. İlkokul mezunu

31 <http://www.haberler.com/chp-li-erkut-carikli-gonullerde-yasiyor-5479244-haberi/>
Erişim Tarihi: 22.11.2016.

32 <http://www.haberler.com/nazilli-de-selahattin-acar-in-ismi-dugun-salonuyla-5491624-haberi/>
Erişim Tarihi: 22.11.2016.

33 Acar'ın babası hakkında şu hikâye köyün yaşlıları tarafından anlatılır: "Acar'ın babası I. Dünya Savaşı sırasında evden ayrılır. Kurtuluş savaşından sonra eve gelebilir. Başlangıçta kendisinden 2 sene mektup gelir. Son yedi sene ise kendisinde haber alınmaz. O, 9. sene sonra çıkıp gelir. Bir gece kapıyı çalıyor. Onun annesi kim o der. Ben oğlum Kara Mustafa diye cevap verir. Annesi buna karşılık Benim oğlum öleli 7 sen oldu. Eşkıya mısın nesin git sabah gel diyerek cevap verir. Açmaz kapıyı... Dedem duvar kenarında kıvrılıp yatar. Sabah bir bakıyor annesi oğlu. Birbirine sarılılar 2 gün ağlarlar."

34 Selahattin Acar'ın 1979 Araseçimleri milletvekili adaylığı seçim broşürü.

35 Selahattin Acar'ın 1979 Araseçimleri milletvekili adaylığı seçim broşürü.

olmasına rağmen bakanlık yapmış üst düzey AP'lilerin pek çoğunun yapmadığı bir şeyi yapar. Kendisiyle ilgili arşivleme çalışmasında bulunur. Kendisinin adının geçtiği her belgeyi, haberi saklar. Kendisiyle ilgili olumsuz haber yapan gazeteleri dahi toplar. Onları katalog haline de getirir. Ölümüne yakın bu arşivin dört kopyasını yapıp oğullarına birer tane verir. Acar özüyle gurur duyan bir insandır. Vekil seçildikten sonra da onun bu yapısı pek değişmez. Selahattin Acar'ın oğlu Mustafa Bey babasını şöyle tanımlamaktadır:

"Rahmetli babam köyde büyümüştü. O, bir halk adamıydı, halk diliyle konuşurdu. 'Ben sizin içinizden biriyim, sizin gibi bir çiftçi çocuğuyum. Sizin sesi olmak için Meclise gideceğim.' derdi. Babam, sosyal bir insandı. Çocukla çocuk, büyükle büyük olurdu. Ağlayanla ağlar; gülen gülerdi. Hamallarla, ayakkabı boyacılarıyla okey oynardı. Her yere yetişirdi. On kollu bir ahtapot gibiydi. Birisi hastaneye düşse onu ziyaret ederdi. İnsanların düğün ve derneklerine katılırdı. Babam, insanların sevinçlerini de kederlerini de paylaşırdı. Babamın başarılı olmasının nedenlerinden bir tanesi bütün insanları kucaklamasını çok iyi bilmesiydi."

Aydın halkı, Acar'ın söylemlerinden, yaptıklarından ve bulunduğu konumdan dolayı kendisini en iyi onun temsil edeceğine inanmıştı. Acar'ın lisan-ı hal denen duruşu tam bir temsil propagandası örneğidir. Acar'ın hem AP içinde yapılan önseçimlerde rakiplerini geçerek aday olması, hem 1979 araseçimlerinde onun seçim bölgesi Aydın'da AP'nin Türkiye ortalaması üzerinde oy alması bize bunu göstermektedir. Acar, "ben Hakçıyım halkın kendisiyim" diyerek kendi köylü kimliğiyle gurur duyar. Selahattin Acar, Demirel'e benzetilmeye başlanır. Demirel diğer liderlerden farklı olarak köy kökenlidir. Bunu gizlemez. Hatta bunun üzerinden siyasetini yürütür. "Çoban Sülo" lakabından rahatsız olmaktan öte gurur duyar. Bu nedenlerle Acar için Aydın'ın Demirel'i denmeye başlanır.³⁶ Acar'ın kilolu yapısı da Demirel'e benzemektedir. AP'li olmasa dahi pek çok kişi toprağın çocuğu, çiftçi evladı diyerek ona oy verir.

Resim 4: Nazilli'nin Demirel'i Acar, Demirel'le Birlikte
(Ekspres, 8 Temmuz 1979)

1970-1980 arasındaki şiddet sarmalından Acar etkilenir. Araseçimden önce Acar'ın kendisine 5 kişi silahlı pusu kurar. Acar belinde taşıdığı çifte tabancayı çıkartıp çatışmaya girer. Pusu kuranlar kaçar.³⁷ Kendine ait bahçe evi

36 Ekspres, 7 Temmuz 1979.

37 Hürriyet, 7 Temmuz 1979. Aynı gün içerisinde AP Uşak Merkez İlçe Başkanı Dr. Alaattin

kundaklanır. Ancak o yapacağından vazgeçmez. Propaganda süreci içerisinde sürekli hesap sormaktan söz eder. Özellikle CHP Genel Sekreteri Mustafa Üstündağ'ı seçildiği takdirde Mecliste dövmeekten bahseder. "Bunu halkım için yapacağım" der. 1970'lerde şiddetin zirve yaptığı bir atmosferde bu tip söylemler toplum nezdinde itibar görür. Acar, Meclise gittiğinde pek çok kavgaya karışır. Seçimden önce dediklerini Mecliste yapmış olur. Kendisine efe, pehlivan gibi lakaplar takılır.³⁸

4. Acar'ın Nazilli Belediye

Başkanlığı'na Adaylığı

CHP, 1977 Genel ve Yerel Seçimlerinde büyük bir başarı elde eder. Yerel Seçim bazında CHP %41,72 civarında oy alırken AP %37,10 dolaylarında oya sahip olur. Genel Seçimlerde CHP'nin oy oranı %41,38; AP'nin ise %36,89'dur. AP açısından en ilginç sonuç Aydın ilinde yaşanır. AP'nin kalesi olarak bilinen Aydın Belediye başkanlığı seçimlerini AP kaybeder. Nazilli'nin de içinde bulunduğu Aydın'ın 7 ilçesinde belediye başkanlıkları CHP'ye geçer. Aydın'ın en büyük ilçesi Nazilli'de CHP adayı Eşref Özel, katılımın düşük olduğu seçimde oyların %52,86'sını alarak Nazilli'nin yeni belediye başkanı olur.³⁹ Eşref Özel, yaklaşık bir yıl sonra trafik kazası sonucu vefat eder. Belediye Başkanlığı seçimleri bu minval üzerine yenilenir. Selahattin Acar, belediye başkanlığı için AP'nin aday adayı olur. Diğer AP adayı ise Devlet Su İşleri Denizli Bölgesi'nde görevli mühendis Erdoğan Altuğlu'dur. Seçimler 24 Aralık 1978'de yapılacaktır. 1977 yerel seçimlerinde AP'nin Aydın merkezde iç kavgaya tutuşmuş olması, AP'nin burada belediye başkanlığını kaybetme nedenlerinden birisidir. Benzer kavgayı Nazilli'de istemeyen ve Selahattin Acar'ın potansiyelinin farkında olan AP lideri Süleyman Demirel, Acar'la iletişime geçer. Demirel'in ricası üzerine Acar, adaylıktan çekilir.⁴⁰ AP, bir önceki seçimde kaybettiği belediye başkanlığını geri alır.

Resim 5: Acar, Meclis'in Yeni Efesi (Günaydın, 24 Kasım 1979)

Ergönenç'in muayenesi ile AP Uşak Eski İl Başkanı Avukat Mehmet Tıkaç'ın evlerine bomba atılır.

38 Ekspres, 25 Kasım 1979.

39 http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1977&belediyeid=128727 Erişim Tarihi: 28.11.2016.

40 Mustafa Acar. Görüşme Tarihi ve Yeri: 15.10.2016-Aydın Nazilli kendi dükkânında.

5. 1979 Araseçimleri ve Acar'ın Propaganda Yöntemi

Eski Başbakanlardan Adnan Menderes'in ortanca oğlu Mutlu Menderes 1977 seçimlerinde AP listesinden Aydın milletvekili seçilir. Mutlu Menderes, 8 Mart 1978'de bir trafik kazasında vefat eder. Böylece TBMM'de Aydın'ı temsil eden bir sandalye boşalmış olur. 14 Ekim 1979 günü Senato'nun 1/3'lik kısmının yenileneceği seçimlerde mecliste boşalan beş milletvekilliği için de sandık konulur. Konya, Muğla, Manisa, Edirne ayrıca sandık konulan diğer illerdir. Her il sadece bir vekil için oy kullanacaktır. 1977 seçimleri sonrasında Ecevit başkanlığında kurulan 42. Hükümet bekleneni karşılamaz. Özellikle Aydın'da CHP'nin seçimi kaybedeceğine kesin gözle bakılmaktadır. Bir sandalye için oy kullanılacağından diğer sağ partilerin de Aydın'da AP'yi desteklemesi öngörülür. MSP içinde AP'nin desteklenmesi konusunda birtakım engellemeler ve ayak sürümeler ortaya çıkınca MSP'de bazı aykırı sesler yükselir. MSP'den kimi istifalar görülür.⁴¹ AP'li aday adaylarının her birinin AP'nin Aydın'da seçimi kazanacağından emin oldukları görülür. Aday adayları AP'li delegelere bu açıdan yaklaşırlar. Onlara göre AP'li delegeler aslında doğrudan Aydın'ın vekilini seçmektedir. Bu nedenle delege önseçimde dikkatli oy kullanmalıdır. AP'de aday patlaması yaşanır. AP'de yedi aday ön plana çıkar. Seçim kaybeden bir aday olmak istemedikleri için pek çok kişi CHP'den aday olmak istemez. CHP'de Aydın'da tek aday ortaya çıkar. Bu nedenle bu partide ön seçim yapılmaz. Hilmi Ziya Posacı CHP'nin adaydır. Eczacı Posacı'ya göre AP'nin kalesi olan Aydın'dan seçim kazanmak zordur. Posacı, o günlerde şöyle konuşur: "CHP'nin yılların birikimi problemlerin çözümü için zamana ihtiyacı vardır. Yeni bir hükümet bunalımı istemeyen CHP'ye oy versin. CHP bu seçimi kaybederse Ecevit hükümetinin ayakta kalması mümkün değildir."⁴²

Resim 8: AP Aydın Önseçimlerinde Öne Çıkan Adaylar
(Ekspres, 18 Ağustos 1979)

41 Tercüman, 3 Eylül 1979.

42 Ekspres, 18 Ağustos 1979.

AP adına önseçimi kazanan kişinin partinin tek vekil adayı olduğu için parti oylarını ne kadar artıracacağı dikkate alınacak bir konudur. Aydın'da AP vekil adayını belirleyecek olan AP'li delege ve üyelerinin pek çoğu köylerde yaşamaktadır. Acar, vekil adaylığı için Nazilli Tarıf Yönetim Kurulu Üyeliği, İl Genel Meclisi Üyeliği, Nazilli Ziraat Odası Üyeliği, AP Nazilli Yönetim Kurulu Üyeliklerinden istifa eder. Seçimlerde AP adaylığı için AP hesabına 25.000 TL yatırır. Gerekli belgelerle AP'ye başvurusunu yapar.⁴³ Hemen ardından propaganda için köy köy dolaşmaya başlar.⁴⁴ Acar, bütün partili delege ve üyelere Ramazan bayramı nedeniyle tebrik kartı gönderir. Acar, yine kendini anlattığı bir seçim broşürü bastırır ve bunu her yerde dağıtır. Selahattin Acar ilk seçim bildirgesinde veya broşüründe dini ve millî eğitimini dualar köyünde tamamladım diyerek dini eğitimini örtük bir biçimde ön plana çıkarır.

Resim 6: Acar'a Ait Tebrik Kartı
(Tebrik Kartı, Mustafa Acar'dan temin edilmiştir.)

Aydın'da önseçimde yedi isimden üçü ön plana çıkmaya başlar. Deniz Atay, AP Aydın İl Başkanındır. Kendisi vekil adaylığı için bu görevinden ayrılır. İsmet Bakan ise tüm Aydın'lı AP senatör ve vekiller ile eski bakanlar tarafından desteklenmektedir. Sökeliler ise 1957'den beri Söke bölge adayının seçilemediğini belirtip bu sefer Söke'nin adayı kazansın şeklinde hırs yaparlar ve İsmet Bakan lehinde yoğun bir propagandaya girişirler. Kimileri AP yönetiminin ve vekillerinin önseçimde tarafsız kalması gerektiğini söyler. Ancak bu durum gerçekleşmez. Deniz Atay, parti il başkanlığının seçim kazanmak için yeterli olmayacağını farkındadır. O, önseçim sürecinde köy köy dolaşır ve yaşlılara hürmet gösterip onların ellerinden öper. 19 Ağustos 1979'da Aydın'da önseçim yapılır. Gazeteler, Aydın'daki gelişmelerden okuyucularına haberdar eder.⁴⁵ Onlara göre önseçim burada kıran kırana geçer. Acar, ön seçimi kazanır.⁴⁶ Nizamettin Sarıbaş'a göre "Seçimi kazanan Acar'dır ancak seçimi kaybedenler ise sadece Deniz Atay ve İsmet Bakan değildir. Atay'ı destekleyen AP Genel Başkan Yardımcısı, Eski Bakan İsmet Sezgin ve AP İl yönetimi ile İsmet Bakan'ı destekleyen AP Genel Sekreteri, Eski Bakan Nahit Menteşe, Aydın'lı vekiller ve senatörler Metin Taş, İskender Cenap Ege, Behiç Tozkoparan'dır."⁴⁷

43 Ekspres, 6 Temmuz 1979.

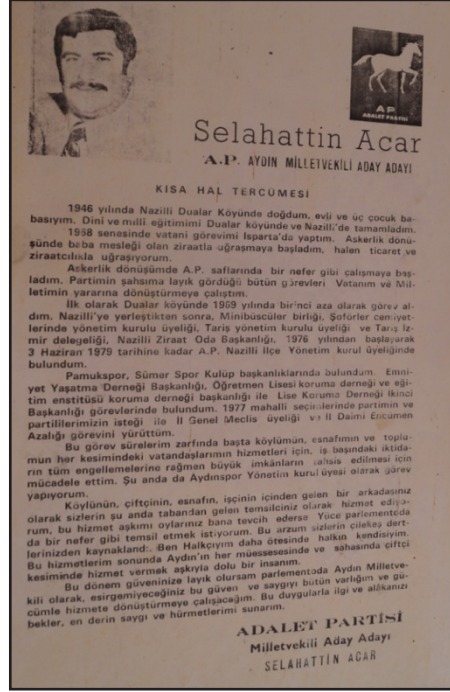
44 Yeni Asır, 20 Ağustos 1979.

45 Ekspres, 18 Ağustos 1979.

46 Deniz Atay. Görüşme Tarihi ve Yeri: 13.02.2016/Efeler-Aydın kendi işyerinde.

47 Nizamettin Sarıbaş anılarını şöyle aktarır: "Deniz Atay, Söke'den İsmet Bakan, Nazilli'den rahmetli Selahattin Acar ön seçimlerde aday oldu. Mutlu Menderes kazada ölmüştü, onun yerine vekil seçimleri vardı. Acar, ön seçimi kazandı. Aydın zaten AP'liler arasında Nahitçiler ve İsmetçiler şeklinde ikiye bölünmüştü. İkiisi savaşıyor. Ancak ben il başkanı olarak hiçbirisinden değildim. Ancak

Önseçim sonucu, Selahattin Acar: 1479; İsmet Bakan: 1374; Deniz Atay: 857; Remzi Işık: 127 oy alır. Atay, Selahattin Acar'ın başarısında onun sansasyonel işler yapmasının etkili olduğunu ileri sürmektedir. Ona göre Acar, eşekle Meclise gideceğim diye basına beyanatlar verir. Eşekle poz verip fotoğraflar çektirir. Meclis' e gidince bazı CHP vekilleri döveceğim der. Halk böyle söylemleri sevdiği için Acar'ı destekler. Atay, Acar'a dönük suikast girişiminin bizatihi Acar'ın tertibi olabileceğini iddia eder. Atay'a göre "Nahit Menteşe gibi üst düzey yöneticiler kendilerine Aydın bölgesinden güçlü bir rakibin çıkmaması için diğer aday İsmet Bakan'ı desteklemişlerdir. Böylece kendisine verilecek oylar bölünmüştür." Atay'ın ifadelerine rağmen edindiğimiz intiba Acar'ın 70'li yıllardaki siyasi ve sosyal atmosferi iyi kokladığı, bu yapıları analiz ettiği ve bunun üzerine propagandasını inşa ettiği yönündedir.

Resim 7: Acar'ın Seçim Broşürü (Broşür, Mustafa Acar'dan temin edilmiştir)

Reklamlar tüketicide bir ürüne karşı aşinalık oluşturur. Kişiler, reklamlarda kendi temsillerini görürlerse aynı kalitede olsa dahi iki üründen genelde ilkini tercih eder. Acar, dini anlayışını, kendi geçmişini, aile yapısını, kavgacı tarafını ön plana çıkararak temsil yoluyla propaganda yöntemini seçer. Halk, kendi temsilini Acar'ın şahsında görür. Acar, bunu sağlamak için yoğun bir çaba içine girer. Önseçimi kazanması üzerine Yeni Asır'a verdiği demeçte: "Biz köylüyüz ve köylüye hizmete hazırız. Karım ve annemin duaları kabul oldu." şeklinde

İsmet Abiye daha yakınım. İsmet Abi dobracıdır. Her şeyi pat diye söyler. İsmet Bey tek anlaştığım nokta budur. Nahit Bey'i severdim. Benim dönemimde AP Genel Sekreteri'yd. Nahit Bey ise biraz gizli kapaklı çalışırdı. Ne yaptığını bilemezsin. Açık değil, açıkça da söylemiyor. Aslında buradaki araseçimleri Nahit Bey kazandı. İsmet Bey kaybetti. Onun adayı İsmet Bakan'dı. Deniz Atay da İsmet Bey'in adayı sayılabildi. İsmet Bakan'ın arkasında Sökeliler ve AP'li senatörler (İskender Cenap Ege) vardı. Ben tarafsız olmaya karar verdim. Tüzük ne diyor ben onu yapacağım dedim. Kendimin bir oyu var ama onu kimseye söylemem. Oyum, Deniz Bey'e idi. Çünkü bizim eski il başkanımızdı. Elbette bu durumu ben il başkanı olarak yansıtamam. Fakat o iki tane senatör Metin Taş'la, İskender Cenap Ege, Aydın'daki AP ilçe teşkilatlarına dolaşıp İsmet Bakan'ın propagandasını yapıyorlar. Birgün yönetim kurulu olarak toplandık. Arkadaşlar, milletvekilleri ve senatörler taraf tutuyor dediler. Nahit Bey, taraf tutuyor. Diğerleri de aynı. İsmet abi taraf tutmuyor gibi duruyor ama tutuyor. Arkadaşlar, onlar tüzüğü çiğnüyor, biz çiğnesek ne olur dediler Nazilli'de diğer grup, Söke'de İsmet Bakan grubu var. Biz, sadece Çine ve merkez ilçede etkili olabildik. Deniz Bey merkezin adayı olmuş oldu. O zaman ön seçimler adli denetim (hâkim gözetiminde) yapılmaktaydı. Biz ön seçimi kaybettik".

Resim 9: Acar ve Ailesi (Yeni Asır, 25 Ağustos 1979)

konuşur. Acar'ın eşi Emine Acar ise aynı gazeteyle verdiği söyleşi de: "Politikadan hiç hoşlanmıyorum. Kocam politikaya âşık... Kocam aday olunca ben de kolları sıvamak zorunda kaldım. AP ilkelerini benimseyen bir ev hanımıyım. Tüm arzumu 3 çocuğumu iyi yetiştirmek. Vatana millete hayırlı evlat olmaları için dua ediyorum. Kocam sadece AP'lilerden değil CHP'lilerden de oy alacak. Ben köylüyüm kocam da köylüdür. Bu, bir avantajdır." der.⁴⁸ Bir başka gazetenin haberine göre Emine Acar kayınvalidesi ile birlikte yaşamaktadır. Aynı gazete kayınvalide ve gelinin beş vakit namazında olduğunu sütunlarına taşır. Acar, propaganda dönemi başladığı süreçte önce babasının mezarını ziyaret eder. Hayırlı evlat vurgusu yapar.⁴⁹

Acar'ın AP içindeki diğer rakiplerinin elindeki propaganda silahını çarçabuk onların elinden aldığı görülür. Örneğin AP'li aday adayı Remzi Işıklı babası Hacı Tahir Işıklı'nın eski bir DP'li olduğunu ve mücadelesinde ondan ilham aldığını söyler. Deniz Atay ise ölen Aydın milletvekili Mutlu Menderes'le arasının iyi olduğunu, AP İl Başkanlığı döneminde Aydın için beraber çalıştıklarını dile getirir. Aydın'da Adnan Menderes mirasına sahip çıkmak o dönemde siyasette hayatidir. Acar, buradan hareketle rakiplerinin tüm girişimlerini boşa çıkartacak bir hamlede bulunur. Karısının hamile olduğunu doğacak çocuğunun adını yerine seçileceği Adnan Menderes'in ölen oğlu Mutlu Menderes'in ismini koyacağını söyler. Vekil seçildikten sonra da dediğini yapar doğan çocuğunun adını öyle koyar.⁵⁰ Acar'ın oğlu Mustafa Bey ise babasının samimi olduğunu kendisinin Menderes sevgisiyle büyüdüğünü, onlara da Menderes sevgisini aşıladığını belirtir.⁵¹ Halk bu içtenliği hissetmiş olmalıdır.

48 Yeni Asır, 25 Ağustos 1979.

49 Ekspres, 11 Temmuz 1979.

50 Yeni Asır, 8 Ocak 1980.

51 Mustafa Acar. Görüşme Tarihi ve Yeri: 15.10.2016-Aydın Nazilli kendi dükkânında.

Resim 10: Acar, Yeni Doğan Bebeğine Mutlu Menderes Adını Verdi. (Yeni Asır, 12 Mart 1980)

Selahattin Acar, eşekle köy köy dolaşarak propaganda yapar. Aslında bu zekice bir harekettir. Nüfusun büyük çoğunluğun köylerde yaşadığı bir dönemde taşradaki seçmene ben sizden birisiyim algısı bundan daha iyi oluşturulamaz. Acar, böyle bir davranışın arkasını da doldurur. Rakipleri tarafından şov yapıyor iddialarını ortadan kaldırır. Acar, hem aday adaylığı döneminde hem önseçim sonrasında köylere eşekle gitmesinin bir protesto olduğunu söyler. Ülkede akaryakıt kuyrukları vardır. Acar, bunu dile getirmektedir. Hangi akaryakıtle nereye gideyim demektedir. Acar, ülke gerçeğini taşralı seçmenin hoşuna gidecek şekilde ortaya kor. Acar daha da ileri giderek eşekle meclise gideceğini Ecevit ve hükümetini protesto edeceğini gittiği her yerde seçmene beyan eder. Verilen mesaj kısa ve nettir: "Akaryakıt yok eşeğe geri dönüyoruz". Acar, bu konuda kendisini eleştirenlere de şöyle cevap verir: "Eşek benim yerli Rolls Royce'ım. Şirin görünme gibi derdim yok. Ulaştığım akaryakıt beni Nazilli dışına çıkartmaz. Çareyi babamın karakaçanında buldum. Akaryakıt darlığı belimizi büktü. Vatandaşa ne güç ne derman bıraktı. Bu derde çözüm bulunmalıdır... Ayrıca yakıtsızlıkla (akaryakıt yokluğu) kıvranan seçmenlerin ayağına otomobille gidemezdim. 33 yaşındayım ancak CHP'nin çarık devrini herkesten iyi biliyorum. CHP iktidarıyla birlikte 30 yıl önceki yokluk ve kıtlık devri geri geldi. Tek tek gezdiğim köylerde CHP'yi, Ecevit'i ve CHP bürokratlarını anlatıyorum. Milletvekili seçilirsem Ankara sokaklarında da merkeple gezeceğim, Meclis'e ise çarıkla gideceğim. CHP iktidarı millete her gün zulüm etmektedir. Türkiye yoklar ve kuyruklar ülkesi olmuştur. Vatandaşımız karnını doyuramaz hale gelmiştir. Çiftçimiz perişan olmuştur. Akaryakıt yokluğunun yanında akaryakıt zamları insanı canından bezdirmiştir. Bu hükümet biran önce çekip gitmelidir..."⁵² Eşekli seçim gezileri basının dikkatine çeker. Acar, birden Aydın'ın gündemine oturur. Türkiye'nin pek çok yerinde ses getirir.

Acar, eşek olayını sadece bir protesto şekli olmaktan çıkarıp, tam bir kimlik meselesi haline getirir. Burada övünülecek köylü-taşralı kimliğidir. Acar şöyle der: “Bazıları merkeple sağa-sola gitmemi yadırgamış. Vekil olduğumda da merkebe binebilirim. Aslımı inkâr etmiyorum. Köylüyüm, köylünün temsilcisi olacağım. AP’liyim ama tüm halkıma hizmet edeceğim.”⁵³ Kimlik siyasetine dönük olarak Acar, bazen ayağında çarık geçirip başına şapka takarak köylüyle birlikte çapa yapar. Okul bitirmemiş Acar, modern çağlarda kimlik üzerinden siyasetin yürütüldüğünü kavramış durumdadır. Acar, vekil seçildikten sonrada aynı tavrı sürdürür. Bu durum onu unutulmaz kılar. Acar, 14 Ekim 1979’da vekil seçilir. 1980 baharında köyüne geri dönüp memleketi Dualar köyünde çift sürer. Pamuk ekimi yapar.

Resim 12: Çiftçi Acar
(Yeni Asır, 16 Nisan 1980)

Resim 11: Acar'dan Eşekli Protesto
(Ekspres, 11 Temmuz 1979)

Acar, yine vekil seçildikten sonra kendisine körüklü çizme yaptırır, İngiliz külot pantolon diktirir. Kasketiyle efe gibi dolaşmaya başlar. Acar şu şekilde konuşur: “Ben Ankara’ya gidip seçmeni unutan vekillerden değilim. İcap ederse kasketimle, İngiliz pantolonumla (külot pantolon) Meclis’e de gideceğim.”⁵⁴

Acar, propaganda çalışmaları boyunca sadece CHP’den değil, bakanlık vaadiyle AP’den istifa edip 1977 seçimleri sonrasında Ecevit’le ‘Motel Hükümetini’ kuranlardan da hesap soracağını belirtir. Acar, Motel olayına ve milletvekili satın almalarına ve siyasi rüşvet iddialarına gönderme yaparak ne para ne makam, ne de siyasi oyunlar beni satın alamaz der. AP’den istifa edenleri kerhen satılmışlıkla itham eder. Bütün bunlar milletin nazar-ı dikkatini çeker.

6. Seçim Süreci

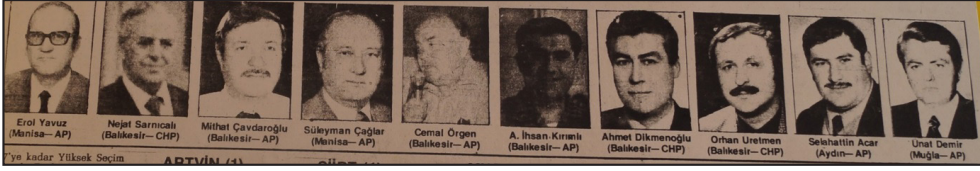
1979 Araseçimleri için AP 27, MSP 8, MHP 1 ilde ön seçim yapar.⁵⁵ Seçimler İl Seçim Kurulları gözetiminde olur. AP sadece Konya (vekil seçimi) ve Van’da (senato seçimi) adayları merkez yoklamasıyla belirler. MHP sadece Yozgat’ta senato için ön seçim yaptırır. Türkiye İşçi

53 Yeni Asır, 3 Eylül 1979.

54 Yeni Asır, 7 Ocak 1980.

55 Tercüman, 3 Eylül 1979.

Resim 13: 1979'da Ege'de CHP ve AP'li Vekil ve Senatör Adayları (Ekspres, 4 Eylül 1979)

Partisi ve diğer partiler bütün adaylarını merkez yoklamasıyla belirler. Önseçimi AP yaygın bir biçimde kullanır. Bu nedenle en demokratik yöntemi AP'nin benimsediği söylenebilir. Ön seçimler nedeniyle AP teşkilatları hareketlenir. Bu hareket AP'nin oylarının artmasında etkili olur. AP'den 163, CHP'den 121 toplam 184 aday adayı önseçime katılır. 262 aday adayı senatörlük, 22 aday adayı vekillik için ön seçimde yarışır. Özellikle Ege'de seçim rüzgârı eser. Manisa, Muğla, Aydın'da vekil seçimleri Manisa'da aynı zamanda senato için ön seçim yapılır.⁵⁶ Önseçim sonuçlarına pek çok grup etki etmeye çalışır. Örneğin Manisa'da Hürriyetçi İşçiler Derneği ile Tekstil İşçileri Sendikası AP senatör aday adayı Burkay Kaynak'ı destekleyeceklerini duyurur. Parti delegelerini Kaynak'ın seçilmesi için etkilemeye çalışırlar. Kaynak ise bu sendikaya arka çıkarak DİSK için yıkıcı faaliyetler yürüttüğünü söyler.⁵⁷ 35 ilde toplam ön seçim yapılır. %90 oranında ön seçimlere katılım olur. Yaklaşık 12.000 delege oy kullanır.⁵⁸ CHP'li mevcut senatörlerinden çoğu yeniden aday adaylıklarını koyar. Antalya, Artvin, Erzincan, Burdur, Kütahya'da CHP'li senatörler girdikleri önseçimi kaybeder. CHP delegesi kendi senatörlerinin çalışmasından memnun değil gibi gözükmemektedir.⁵⁹ Seçimler CHP ve AP arasında geçecektir. Diğer partilere bu dönemde hiç şans verilmediği görülmektedir. AP'nin CHP'ye göre daha ön plana çıktığı gözlenmektedir. Bu etkiyle mitinglerde AP'li seçmenler beş vekilliğin beşinin de AP tarafından alınacağı imasıyla "beşte beş" şeklinde slogan atar.

1977 seçimlerinin mağlubu Demirel ise kendi partisinden istifa ettirilen 11 vekille iktidarın elinden alınmasını unutmaz. Ecevit hükümetini gayri-meşru olduğunu iddia eder. Demirel meydanlarda açılan kızıl bayrakları bahane ederek bayrak mitingleri düzenler. Meydanları sürekli sıcak tutar. AP'nin tabanının seçim yenilgisi sonucu bezginliğe düşmesini engeller. Ecevit hükümetinin yıpranması, Demirel muhalefeti nedeniyle 1979 araseçimleri AP'nin başarısıyla sonuçlanır. Yine AP'nin yaygın bir biçimde önseçimle adaylarını belirlemesi parti teşkilatları erkenden hareketlendirir. Teşkilatları erken tarihte seçim havasına sokar. Aday adaylarının propaganda çalışmaları halkın siyasi tercihlerinin oluşmasında etkili olur.

56 Hürriyet, 3 Eylül 1979.

57 Ekspres, 18 Ağustos 1979.

58 Hürriyet, 3 Eylül 1979.

59 Yeni Asır 3 Eylül 1979.

Önseçim sonucu milletvekili adaylığı kesinleşen Selahattin Acar, propaganda çalışmalarını tüm hızıyla devam ettirir. Acar, açılışlara katılır, cenazelere-düğünlere iştirak eder. Kahve toplantılarını ihmal etmez. Çok sert dil kullanır. Germencik ilçesini ziyareti sırasında tekrar sert dil kullanınca o günkü Germencik Belediye Başkanı CHP'li Ahmet Zencirci, kendisiyle bu konuda konuşmak için kendisini makamına davet eder. Ancak Acar, makama gitmez. Zencirci, o gün Acar'ın kendisine şiddet dilinin politikacılara yakışmayacağını söylemek istediğini ifade eder.⁶⁰ Acar, vatandaşın derdini de gittiği yerlerde dillendirir: *"Ben tabandan gelmekteyim. Tabanı oluşturan dar gelirli vatandaşların sorunlarını çok iyi bilmekteyim. Bu nedenle TBMM'de ilk işim dar gelirli vatandaşları yakından ilgilendiren Kira Kanununun bir an evvel meclisten geçmesini sağlayacağım."* Acar, mevcut Ecevit hükümetini de eleştirir: *"Tabanın sesine kulak veriyoruz diyerek seçim meydanlarında nutuklar atarak umut olmaya çalışan Ecevit maalesef istenileni vermemiş fakat tabandaki yurttaşı karaborsacıya, zengine ve yandaşa ayakkabı etmiştir."*⁶¹

CHP'nin Acar'ın çalışmalarını ciddiye aldığı gözlenir. 1979 Araseçim mitingini Ecevit Aydın merkezde değil Acar'ın memleketi Nazilli'de yapar. Bu teamüllerin dışındadır. Ecevit, hemen her mitinginde olduğu gibi burada da *"son söz milletindir"* diyerek mitingi bitirir. Aydın'da CHP'li belediye başkanlarının 1979 Araseçimleri öncesinde asfaltlama, kaldırım vb. belediye çalışmalarına hız verdikleri görülür. Ancak kimi AP yanlısı gazetelerin bununla alay ettikleri gözlenir. Onlara göre CHP'li belediyeler seçim öncesinde asfaltlama çalışmalarına girer. Ancak yapılan asfaltlar kısa sürede bozulur.⁶²

AP, CHP, MSP, TİP (Türkiye İşçi Partisi) gibi pek çok parti 14 Ekim 1979 Pazar günü yapılacak araseçimlerde tüm illerde seçimlere katılır. Aydın'da ise CHP'de seçimi kazanma adına bir ümitsizlik hâkimdir. Seçim akşamı, seçim sonuçlarının alınmasını beklemeden CHP'li lokaller erkenden kapanır. Seçim günü ve akşamı hiçbir CHP'li vekil Aydın'da bulunmaz. Bunlar seçim yenilgisinin peşinen kabulü şeklinde yorumlanır. Acar, Aydın'da CHP'ye 66.768 oy fark atar.⁶³

Aydın özelinde AP'nin daha çok oy almasında Selahattin Acar'ın kişisel çabalarının etkisi olduğu açıktır. Onun propagandası, o dönemde ilin taşrada yaşayan %65 oranındaki nüfusuna hitap eder. 1977 Yerel seçimlerinde Adnan Menderes'in memleketi ve AP'nin kalesi olan Aydın'da bu partinin seçimleri kaybetmesi AP il teşkilatlarında bir hırsa neden olduğu söylenebilir. Bu hırs seçim sonuçlarını AP adına olumlu anlamda etkilemiş olmalıdır. Partide bütün teşkilatların özenli çalıştığı görülür. AP Aydın Eski İl Başkanı Nizamettin

60 Ahmet Zencirci, 1945-Germencik doğumlu, Çiftçi, CHP Germencik İlçe Başkanı-Germencik Belediye Başkanı 3 dönem. Görüşme Tarihi ve Yeri: 22.10.2016 Germencik Belediye parkında.

61 Yeni Asır, 5 Eylül 1979.

62 Ekspres, 2 Ekim 1979.

63 Hürriyet, 23 Ekim 1979.

Sarıbaş durumu şu şekilde açıklamaktadır. "Halkla olan münasebetlerde biz komiteler kurardık. Mesela mahalli seçim mi var ona göre propaganda komiteleri, hizmetleri taşra bağlamında kontrol eden, hizmetin yerine ulaşip ulaşmadığına bakan komiteler oluştururduk. Komitelerin başına da en güvenilir kişileri getirirdik. Böylece 1979 seçimlerini %57 oranla Aydın'da kazandık."⁶⁴

Sonuç

1979 Araseçimleri Türk siyasi yaşamında önemlidir. Bu seçimlere gidilirken Ecevit hükümeti halk desteğinin bir kısmını kaybeder. Seçimlerde AP'nin başarıyla çıkacağı seçimlerden önce konuşulan bir konudur. Seçimler, kurulma tekniği açısından zayıf olan Ecevit hükümetinin sonunu getirir. Seçimlerde Meclis'te boşalan beş sandalyeye yeniden üye belirlenir. Beş sandalyenin beşini de AP alır. Aynı anda yapılan Senato seçimlerinde ise yine AP senatörlüklerin pek çoğunu kazanır. 1979 seçimleri sonrasında MHP ve MSP'nin dışarıdan desteklemesiyle Demirel azınlık hükümeti kurulur. Bu hükümet kurulduktan hemen sonra ise 12 Eylül 1980 ihtilali gerçekleşir.

1979 Araseçimleri, 12 Eylül İhtilali öncesinde yapılan son seçim olması nedeniyle de önemlidir. Ecevit hükümeti döneminde Genelkurmay Başkanı Kenan Evren "Anarşi önlenmediği takdirde ordu göreve hazırdır." şeklinde beyanlar verir. Buradan yola çıkarak 1979 Araseçimleri ihtilali geciktirmişti tezi ileri sürülebilir. Araseçimlerde AP'nin seçimi kazanacağına dair yaygın kanı AP'de aday patlamasına yol açmıştır denebilir. AP, pek çok adayını önseçimle belirler. Seçimlerin bir durağı da Aydın'dır. Bu ilden Selahattin Acar, milletvekili olmak için AP'ye başvurur. Milletvekilliği adaylığı için AP Aydın İl Başkanı Deniz Atay da bu görevinden istifa eder. Aydın'dan pek çok kimse AP'den aday olmak arzusundadır. Ancak bunlardan sadece yedi tanesi parti içinde yapılacak önseçime katılma cesareti gösterir. Yedi adayın en favori iki ismi ise İsmet Bakan ve Deniz Atay'dır. Atay eski il parti il başkanı olması nedeniyle parti il delegeleri ve üyelerini tanımaktadır ve onlarla iyi diyalogu söz konusudur. AP'nin önde gelen isimlerinden milletvekili ve senatörleri Nahit Menteşe, Behiç Tozkoparan, Metin Taş gibi isimler İsmet Bakan'ı destekler. Selahattin Acar'ın başlangıçta pek seçilme şansı gözükmemektedir. Acar, o güne kadar Türk siyasetinin pek alışık olmadığı bir propaganda tekniği ile şartları kendi lehine çevirir. Parti içi rakipleriyle pek söz dalaşına girmez. Propagandasında doğrudan Ecevit hükümetini hedef alır. Eşekle köy köy dolaşır. Akaryakıt yokluğunu protesto eder. Aydın ilinin geneli o dönemde köylerde yaşamaktadır. Acar, böylece köylüde kendisinin onların temsilcisi olduğu algısını oluşturur. CHP iktidarına karşı sert bir dil geliştirir. Acar, Adnan Menderes'in çocuklarıyla aralarının iyi olduğunu söyleyen böylece DP mirasına en iyi kendilerinin sahip çıktığı

64 Nizamettin Sarıbaş. Görüşme Tarihi ve Yeri: 13.03.2016- Aydın merkez, Efeler Kendi ofisinde.

iddiasında olan rakiplerinin bu iddiasını doğacak çocuğuna Mutlu Menderes ismi vereceğini söyleyerek boşa çıkarır. Acar, önseçimden başarıyla çıkar. AP'nin oy oranını seçimlerde ise en yüksek noktaya taşır. Bunda AP il teşkilatının katkısı da söz konusudur. 1977 yerel seçimlerinde AP, kendisinin kalesi olarak bilinen Aydın'da neredeyse tüm belediyeleri CHP'ye kaptırır. AP, teşkilatları Adnan Menderes'in memleketi Aydın'da böyle bir durumu kabullenemez. Onların gayretleri 1979 araseçiminde Acar'ın propagandasını destekler.

KAYNAKÇA

I. Süreli Yayınlar

Cumhuriyet,
Ekspres,
Günaydın,
Hürriyet,
Milliyet,
Tercüman,
Yeni Asır.

II. Basılı Kaynaklar

ARCAYÜREK, Cüneyt, *Demokrasinin Son Baharı: 1977-1978*, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1985.

ARCAYÜREK, Cüneyt, *Demokrasi Dur*, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1986.

AHMAD, Feroz, *Demokrasi Sürecinde Türkiye 1945-1980*, Hil Yayınları, İstanbul, 2007.

AYDINOĞLU, Ergun, *Türk Solu (1960-1980)*, Versus Yayınları, İstanbul, 2008.

BORA, Tanıl, Kemal Can, *Devlet, Ocak, Dergâh 12 Eylül'den 1990'lara Ülkücü Hareket*, İstanbul, İletişim Yayınları, İstanbul, 2000.

BULUT, Sedef, *Muhtıra Sonrası Demokratikleşme Hareketine Örnek Model Olarak 1973 Genel Seçimleri*, Berikan Yayınları, Ankara, 2007.

ÖZDEMİR, Hikmet, "Siyasal Tarih, 1960-1980", *Türkiye Tarihi 4, Çağdaş Türkiye 1908-1980*" (Mete Tunçay, Cemil Koçak, Hikmet Özdemir, Korkut Boratav, Selahattin Hilav, Murat Katoğlu, Ayla Ödekan), Cem Yayınevi, İstanbul, 1992.

III. İnternet Kaynakları

<https://www.youtube.com/watch?v=2otDtdQnCY> Erişim Tarihi: 22.11.2016.

<http://www.haberler.com/chp-li-erkut-carikli-gonullerde-yasiyor-5479244-haberi/> Erişim Tarihi: 22.11.2016.

<http://www.haberler.com/nazilli-de-selahattin-acar-in-ismi-dugun-salonuyla-5491624-haberi/> Erişim Tarihi: 22.11.2016.

http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye_secimsonuclari.php?yil=1977&belediyeid=128727 Erişim Tarihi: 28.11.2016.

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/secim_sorgu.secimdeki_partiler?p_secim_yili=1977 Erişim Tarihi: 05.04.2017.

IV. Sözlü Kaynaklar

ZENCIRCI Ahmet, 1945-Germencik doğumlu. Çiftçi, Eski CHP Germencik İlçe Başkanı- Germencik Belediye Başkanı 3 dönem. Görüşme Tarihi ve Yeri: 22.10.2016 Germencik Belediye Parkı'nda.

ATAY Deniz, 1944/Aydın doğumlu. İnşaat Mühendisi-AP Aydın Eski İl Başkanı-AP Eski Aydın Merkez İlçe Başkanı-DYP Eski Aydın İl Başkanı, Görüşme Tarihi ve Yeri: 13.02.2016/Efeler-Aydın kendi işyerinde.

KIRATLIOĞLU Esat, 1930-Nevşehir doğumlu. Eski AP ve DYP milletvekili, Genel Başkan Yardımcısı, Devlet ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı. Görüşme Tarihi ve Yeri: 02.07.2016-Ankara-Kendi evinde.

SEZGIN İsmet, Eski AP Genel Başkan Yardımcısı, Eski TBMM Başkanı, Başbakan Yardımcısı, Maliye Bakanı, İçişleri Bakanı, Gençlik ve Spor Bakanı, Eski Aydın Belediye Başkanı, Eski Aydın Milletvekili, Görüşme Tarihi ve Yeri: 22.03.2016, Sali, Ankara'da evinde.

AYDINOĞLU Mehmet, 1947/Aydın doğumlu. AP Eski Aydın Gençlik Kolları üyesi- Aydın Merkez İlçe İdare Kurulu Üyesi- Aydın İl Yönetim Kurulu Üyesi - İl Başkan Yardımcısı- Görüşme Tarihi ve Yeri: 28.02.2016- Aydın Büyükşehir Belediyesi Turistik parkta.

ACAR Mustafa, 1963-Aydın doğumlu. DYP Aydın Nazilli İlçe Başkanı - DP Nazilli Belediye başkan Adayı - Milletvekili Selahattin Acar'ın oğlu. Görüşme Tarihi ve Yeri: 15.10.2016-Aydın Nazilli kendi dükkânında.

AĞABABAOĞLU Muhterem, 1945-Aydın Doğumlu, Eski CHP Aydın Merkez İlçe Başkanı, Eski Aydın Belediye Başkanı, Görüşme Tarihi ve Yeri: 2.11.2016 -İzmir -Hatay.

SARIBAŞ Nizamettin, 1945/Aydın doğumlu. İnşaat Yüksek Mühendisi/ AP Aydın-Çine İlçe Yönetim Kurulu Üyesi/Adalet Partisi Aydın Eski İl Başkanı/ DP Eski Genel Sekreteri. Görüşme Tarihi ve Yeri: 13.03.2016-Aydın merkez, Efeler kendi ofisinde.